

O prioritate pentru toate instituțiile - prevenirea violenței sexuale!

Fără programe de prevenire violența sexuală va rămâne un fenomen minimalizat!

E nevoie de campanii, cercetări, programe educative special pentru ca nimeni să nu mai tolereze situații de abuz!

Ce este prevenirea

Prevenția se referă la eforturile de a preîntâmpina acte sau comportamente nesănătoase, periculoase, ilegale și violente, precum și la demersurile legate de prevenția revictimizării.

Eforturile preventive includ dezvoltarea de atitudini, cunoștințe, aptitudini, comportamente și resurse esențiale pentru promovarea siguranței, liniștii și confortului individual și al comunității. De exemplu, știm că unul dintre factorii potențiali care duc la violență sexuală sunt atitudinile față de femei, sexualitate, violență și agresiune. Prin urmare, prevenirea violenței sexuale se poate concentra pe dezvoltarea de credințe mai sănătoase legate de egalitatea între femei și bărbați și mai puțin confrontaționale.

Prevenția primară a violenței sexuale: Abordări care sunt implementate înainte ca violența sexuală să aibă loc și are rolul de a preveni realizarea acestei violențe. Prevenția primară presupune construirea unui climat care încurajează opțiunile sănătoase și legale față de comportamente de natură sexuală. Acest fapt ar putea include diseminarea publică a informațiilor și resurselor privind consecințele violenței sexuale, stabilirea unor planuri de acțiune internă pentru cazuri de violență sexuală.

Prevenția secundară a violenței sexuale: Un răspuns imediat după ce violența sexuală s-a petrecut. Acest tip de prevenție se preocupă de consecințele pe termen scurt ale violenței; încearcă să reducă efectele negative asupra victimei imediat după violență (de exemplu, separând victima de agresor, oferind consultanță victimei) și

să identifice și să izoleze pe abuzatori. Prevenția secundară și terțiară sunt îndreptate spre publicuri țintă, fie agresori, fie victime ale violenței sexuale.

Prevenția Terțiară: Un răspuns de lungă durată după ce actul de violență s-a petrecut. Prevenția terțiară are în vedere consecințele agresiunii (oferind asistență victimelor) și oferirea de tratament specializat pentru agresori în vederea minimizării posibilității de a deveni din nou agresori. Prevenția terțiară include și intervenția în familia în care s-a petrecut violența pentru a preveni reapariția situațiilor și comportamentelor ce au dus la violență.

Care este problema?

În România nu există prea multe programe de prevenție a violenței sexuale. Din păcate marea majoritatea a inițiativelor de prevenire sunt derulate de organizații neguvernamentale lipsind deci inițiative ale unor institutii abilitate și dotate corespunzător pentru prevenire.

Din aceasta cauză femeile dar și alte grupuri vulnerabile sunt expuse unui nivel ridicat de risc de victimizare prin acte și acțiuni de violență sexuală.

Din punct de vedere al **prevenției primare**, în România nu există campanii sau programe educaționale dedicate minimizării riscului de violență sexuală. În același timp sexualitatea umană cu toate complexitățile și fațetele pe care le implică nu este un obiect de studiu obligatoriu pentru elevi. Considerăm că introducerea unor programe educaționale în care să fie discutate diferite forme de violență sexuală, ideea de relații bazate pe consimțământ, informații despre traficul de persoane în scop de exploatare sexuală, etc ar reduce numărul victimelor violenței sexuale. De asemenea este nevoie de campanii de prevenire primară care să modifice atitudinea de blamare a victimei (concepția că victima a făcut ceva greșit) într-una de empatie și încurajare a raportării.

Prevenția secundară se referă în mod concret la acțiunile implementate odată ce violența a avut loc, în perioada de criză. Eforturile de prevenție ar trebui să se concentreze în această etapă spre asistarea victimei fără a o retraumatiza și pe identificarea agresorului. Una dintre barierele cele mai dificile în această etapă este faptul că este necesară o plângere prealabilă din partea victimei pentru a demara o ancheta penală în cazuri de viol sau alte agresiuni. De-a lungul anchetei penale și pe parcursul procesului victima beneficiază de o protecție sumară (nu poate cere ordin de protecție față de un agresor sexual) fapt ce descurajează victimele să raporteze și să mențină plângerea.

Programe de prevenire pe termen lung ar trebui să cuprinda programe de educație adecvate pentru agresorii aflați deja în penitenciare. În prezent există un program de educare de 6 luni insuficient pentru modificarea reală a comportamentului agresorului sexual. De asemenea semnalăm absența programelor de educație și a măsurilor de integrare socială post detenție pentru persoana care a efectuat o pedeapsă privativă de libertate pentru agresiune sau abuz sexual.

Exemple de acțiuni de prevenire

- **Practici de prevenire la nivel organizațional** – Încurajarea dezvoltării și implementării la nivel local, și național de politici și practici organizatorice menite a promova prevenția primară și de a adopta practici interne ce descurajează violența sexuală în toate formele și politici de netoleranță față de manifestările ce incită la violență sexuală. Asigurarea faptului că strategiile de a răspunde la situațiile de violență sexuală sunt conforme cu cele ale organizației.
- **Cercetarea:** Promovarea folosirii de cercetări pentru intervenția în cazuri de abuz dar și cercetări legate de efectele unor programe de prevenire
- **Advocacy pentru o media fără violență** – Promovarea unei analize a efectelor negative a influenței diferitelor forme de violență sexuală în media ca factor de risc pentru dezvoltarea violenței sexuale. Advocacy pentru o media fără violență, împreună cu alte organizații.
- **Opinia publică** – Creșterea sensibilității publicului față de probleme legate de violența sexuală și educarea unor comunități cheie cu privire la o sexualitate normală și la violența sexuală.
- **Strategii preventive în viața fiecăruia:** Identificare de fiecare dată a modurilor în care îți poți crește intervenția prin prevenție, mai ales prin creșterea sensibilității publicului, donații către centrele ce se ocupă cu victimele violurilor și consilierea acestora sau spre alte activități implicate în prevenirea violenței sexuale, organizarea de seminarii privind hărțuirea sexuală la locul de muncă, includerea de informații despre prevenire la tine pe site.

Recomadările Rețelei Rupem Tacerea despre violența sexuală privind prioritățile unor programe de prevenire la nivel național:

- Dezvoltarea unor programe de prevenire primara la nivel national axate pe schimbarea atitudinilor de blamare a victimelor precum și pe oferirea de informații despre tipurile de violență sexuală și serviciile de asistență existente.
- Introducerea educației sexuale în școli pentru discuta într-un cadru coerent despre consimțământ și violență sexuală.
- Informări cu privire la drepturile victimelor și căile de acțiune pe care victimele violenței sexuale le au la îndemână către publicul larg cât și către specialiști (în special grupuri profesionale precum – personal medical, consilieri școlari, asistenți sociali, poliție).
- Informări către autorități locale (inclusiv politie) cu privire la existența serviciilor sociale care asigură diferite tipuri de asistență pentru victimele violenței sexuale.
- Prioritizarea abuzului și agresiunii sexuale asupra adultelor pe agenda poliției și parchetului. Realizarea unor cercetări de specialitate privind eficiența diferitelor programe de prevenție precum și studii de criminologie legate de violența sexuală.
- Programe în comunitate destinate reinsertiei agresorilor sexuali
- Modificarea legislației: creșterea logică a pedepselor corelat cu programe eficiente în penitenciar

Considerăm că sunt necesare următoarele schimbări la nivel de politici publice:

- Dincolo de prevederile din Codul Penal, crearea unui cadru legislativ pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale ca forma a violenței de gen impotriva femeilor (posibil prin revizuirea Legii 217/2003 Republicata pentru a include și violența sexuală comisă de un agresor care nu este partenerul/membru al familiei). În prezent nu există un cadru legal și nici standarde pentru servicii de asistență de specialitate pe violența sexuală care să contribuie la transpunerea *Directivei 2012/29/UE de stabilirea unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor unor infracțiuni*
- Elaborarea unor proceduri de lucru pentru un model coordonat de prevenire și combatere a violenței sexuale, având ca principale obiective: analiza fenomenului, realizarea de parteneriate specifice pentru actorii din acest domeniu, elaborarea unui Plan Național de Acțiune pentru implementarea unei Strategii în domeniu

- Strategiile de combatere a violenței sexuale ar trebui să includă pentru un răspuns consistent cel puțin trei elemente esențiale: prevenire, îngrijirea imediată a victimei și suport pe termen lung pentru supraviețuitori.
- Elaborarea de proceduri inter-instituționale de intervenție integrată în cazurile de agresiune sexuală și de aplicare a unei metodologii coerente
- Dezvoltarea unui sistem de formare pentru profesioniștii care interacționează cu victime ale agresiunilor sexuale, prevederi clare cu privire la condițiile de formare inițială și continuă
- Dezvoltarea de noi servicii specializate sau de specializare a serviciilor existente specializare a serviciilor existente și asigurarea finanțării din partea autorităților publice sau în parteneriat public-privat

Rețeaua informală Rupem tăcerea despre violența sexuală este formată din următoarele organizații care promovează egalitatea de gen și acționează împotriva violenței asupra femeilor: Asociația Transcena, Institutul Est European pentru Sănătatea Reproducerii, Asociația Front, Centrul Parteneriat pentru Egalitate (CPE), Asociația E-Romnja, Asociația Filia, Asociația Artemis, coordonator Asociația A.L.E.G, colaborator Fundația Sensiblu.

Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România; Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a granturilor SEE 2009 – 2014